

SCHIMBĂRILE ÎN DOMENIUL ASIGURĂRILOR SOCIALE CA OPORTUNITĂȚI PENTRU ANGAJAȚI

CHANGES IN THE FIELD OF SOCIAL INSURANCE AS OPPORTUNITIES FOR EMPLOYEES

Autor: Loredana BRAGA, Licență,
Academia de Studii Economice din Moldova,
e-mail: braga.loredana@ase.md

Coordonator științific: Maia BAJAN
ORCID: [0000-0001-6903-8275](https://orcid.org/0000-0001-6903-8275)
Academia de Studii Economice din Moldova,
e-mail: bajan.maia@ase.md

Abstract: *The changes made in social insurances represent significant opportunities, offering new benefits and promoting a healthier balance between the professional and personal life of employees. The purpose of the research is to provide clear, accessible and relevant information about the various social services offered by the state, to ensure that employees can identify, benefit and maximize all the advantages available to them. As a result of the research we obtained more information about the changes in the field of social insurance, thus being more informed about how to use all the benefits that are made available to us.*

Key words: *social insurance, changes, opportunities, benefits, employees, reforms.*

JEL: M41

Introducere.

Schimbările în domeniul asigurărilor sociale reprezintă oportunități semnificative pentru angajați, aducând cu sine noi beneficii oferite de noile programe și politici de asigurări sociale, aceste schimbări pot promova un echilibru mai sănătos între viața profesională și cea personală a angajaților. Astfel, această lucrare are ca scop evaluarea cadrului legal actual referitor la asigurările sociale pentru identificarea beneficiilor care ar putea oferi mai multe oportunități pentru angajați, de asemenea furnizarea de informații clare, accesibile și relevante despre diversele servicii sociale oferite de către stat, pentru a asigura că angajații pot identifica, beneficia și maximiza toate avantajele care le sunt disponibile.

Analiza surselor bibliografice.

Lumea este într-o continuă schimbare a economiei și a politicilor sociale, informarea adecvată despre noile actualizări în domeniul asigurărilor sociale este crucială pentru angajați, angajatori și societatea în ansamblu. Ca surse sigure de informare privind aceste actualizări pot fi Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova precum și Ministerul Muncii și Protecției Sociale, astfel prin consultarea acestor surse de informare, cetățenii pot fi informați cu privire la schimbările legislative sau reformele propuse în domeniul asigurărilor sociale, de asemenea pot înțelege mai bine drepturile și beneficiile la care au acces, precum și modalitățile de beneficiere a acestora.

Metode de cercetare.

Modificările aduse în legislație influențează în mod direct beneficiile pe care un angajat le poate revendica în ceea ce privește indemnizațiile, concediile și alte beneficii sociale. Cunoașterea acestor schimbări le permite angajaților să își exercite drepturile în mod corect și să beneficieze pe deplin de avantajele care le sunt puse la dispoziție. Pentru a realiza scopul lucrării, prin analiza surselor bibliografice, au fost identificate mai multe schimbări în domeniul asigurărilor sociale ce oferă angajaților mai multe oportunități, printre care:

- indemnizații pentru incapacitatea temporară de muncă;
- indemnizația unică la nașterea copilului;

- beneficiile oferite salariaților pentru adopția unui copil.

Indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă începând cu data de 1 ianuarie 2024 conform modificărilor aduse Legii nr. 289 din 2004, a intrat în vigoare prevederea potrivit căreia indemnizația pentru incapacitatea temporară de muncă, cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă, plătite din mijloacele angajatorului, se stabilește indiferent de durata stagiului de cotizare.

Încă de la început era complicat pentru angajatori, stabilirea stagiului de cotizare pentru fiecare angajat luând în considerare că au fost scoase din utilizare carnetele de muncă, o metodă de stabilire a stagiului de cotizare era extrasul din contul personal de asigurări sociale doar că se întâlnea obstacolul că în extras se conțin date personale ale angajaților, de aceea salariatul poate refuza expunerea acestora angajatorilor.

Astfel, de la data de 1 ianuarie 2024, angajatorii nu mai sunt obligați să analizeze care este perioada stagiului de cotizare a angajaților pentru perioada supusă achitării din contul lor a indemnizației pentru incapacitatea temporară de muncă, această modificare are ca rezultat reducerea sarcinii administrative pentru angajatori și totodată va conduce spre creșterea sumei indemnizațiilor pentru persoanele aflate în incapacitate temporară de muncă, oferindu-le un sprijin financiar mai consistent în perioadele de dificultate medicală, fără a mai fi condiționat de istoricul lor a stagiului de cotizare. Pentru *indemnizația unică la nașterea copilului*, tot din perioada 1 ianuarie 2024 suma aprobată de Guvern a crescut până la 20 000 lei, cu 9 068 de lei mai mult față de anul precedent care 10 932 de lei pentru anul 2023. Pentru a beneficia de indemnizația menționată nu mai este necesară depunerea Cererii de către părinți, deoarece se stabilește mamei, din oficiu, în baza datelor privind nașterea copilului, disponibile în Registrul de Stat al Populației. Evoluția sumei indemnizației unice la nașterea copilului este prezentată în figura 1.

Figura 1. Evoluția indemnizației unice la nașterea copilului în RM perioada 2020-2024

Sursa: elaborat de autor în baza www.cnas.gov.md

Pe parcursul anilor se observă clar o tendință în creștere a sumei indemnizației unice la nașterea copilului în perioada anilor 2020-2024, această sumă majorându-se treptat de la 7 953 lei (anul 2020) până la 20 000 lei (anul 2024).

Această creștere a indemnizației reflectă eforturile guvernului de a sprijini familiile în perioada imediat următoare nașterii unui copil contribuind astfel la creșterea calității vieții precum și la stimularea natalității și consolidarea structurii demografice a societății.

Beneficiile oferite salariaților pentru adopția unui copil [1] se oferă în perioada analizată pentru salariații care au adoptat un copil dreptul, în baza unei cereri scrise, la următoarele tipuri de indemnizații și concedii:

- Indemnizație unică pentru copilul adoptat: quantumul indemnizației unice pentru copilul adoptat constituie 100% din venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni premergătoare lunii încuviințării adopției, venit din care, la data stabilirii indemnizației, au fost calculate și plătite contribuții de asigurări sociale.
- Indemnizația lunară pentru creșterea copilului cu vârsta mai mare de 3 ani adoptat: quantumul indemnizației lunare pentru creșterea copilului cu vârsta mai mare de 3 ani adoptat constituie 60% din baza de calcul al indemnizației de asigurări sociale.

- Concediu integral plătit pe o durată de până la 90 de zile, care începe din ziua încuviințării adopției copilului. Cu condiția de a nu se suprapună, concediul poate fi folosit de ambii soți alternativ.
- Concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului adoptat până la vârsta de 3 ani, cu durata de cel puțin 6 luni, acest concediu se aferă angajaților în cazul în care copilul adoptat avea mai puțin de 3 ani la data încuviințării adopției.
- Deasemenea se oferă concediu plătit parțial pentru îngrijirea copilului, cu durata de până la 6 luni, în cazul în care copilul avea mai mult de 3 ani la data adopției.

Concluzii.

În concluzie putem spune că noile reglementări și modificări legislative în domeniul asigurărilor sociale oferă angajaților acces îmbunătățit la diverse beneficii, inclusiv indemnizații pentru naștere, pentru incapacitate temporară de muncă, concedii oferite pentru adopția unui copil precum și alte facilități, de asemenea s-a simplificat accesul la aceste beneficii, toate acestea contribuind la promovarea echilibrului între viața profesională și personală a angajaților.

Prin aceste schimbări, se urmărește atingerea obiectivul de a maximiza beneficiile și oportunitățile oferite de asigurările sociale angajaților, acestea având un impact pozitiv și semnificativ asupra vieții oamenilor și a societății în ansamblu.

Referințe bibliografice

1. Legea nr. 241 din 31-07-2023 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138657&lang=ro#
2. Legea nr. 289 din 22-07-2004 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121303&lang=ro
3. <https://cnas.gov.md/slidepageview.php?l=ro&idc=560&t=/Alte-prestatii-sociale/Indemnizatii/Indemnizatii-adresate-familiilor-cu-copii>
4. <https://social.gov.md/comunicare/indemnizatia-unica-la-nasterea-copilului-in-valoare-de-20-000-lei-a-fost-acordata-la-1059-de-familii/>
5. <https://cnas.gov.md/tabview.php?l=ro&idc=562&t=/Alte-prestatii-sociale/Indemnizatii/Indemnizatie-pentru-incapacitate-temporara-de-munca>